

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Diverse brieven aan Overijssel inzake wind- en zonbeleid

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 7-11-2023

Notanummer : 2023-1031

Datum : 7-11-2023

Programma : 04b - Energietransitie

Portefeuillehouder : Wethouder Walder,

Bijlage(n) : 1 Brief aan CdK Overijssel Wind.pdf, 2 Brief aan GS - beleidswijzigingen wind- en zonne-energie.pdf, 2023-1031 BW brief aan provincie nav motie 11 oktober - getekend.pdf

Parafering

01-11-2023: Programmamanager energietransitie01-11-2023: Programmamanager energietransitie01-11-2023: Wethouder

Agendering

* 01-11-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

* 02-11-2023: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

Definitieve akkoord

9-11-2023

B & W d.d.: 7-11-2023

Besluit

1. De brief aan Gedeputeerde en Provinciale Staten vast te stellen inzake wind- en zonbeleid ter uitvoering van de moties van 11 oktober 2023 en van 18 oktober 2023
2. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

De provincie Overijssel heeft recentelijk diverse ingrijpende wijzigingen aangekondigd voor het wind- en zonbeleid in de RES-regio West-Overijssel. Deze wijzigingen hebben tot maatschappelijke onrust geleid op onderwerpen waarvoor het al ingewikkeld is om maatschappelijk draagvlak te creëren. Ook heeft het nieuwe beleid concrete gevolgen voor de gemeente Deventer, waaronder het eigen energiebeleid en lokale initiatieven voor zon op veld. De gemeente is vooraf niet gekend in de besluiten van de provincie.

De gemeenteraad heeft twee moties aangenomen, te weten 'Terug blaffen naar de provincie' (11 oktober 2023) en 'Verzwakking van lokale democratieën door prov. Overijssel' (18 oktober 2023). Dit heeft geleid tot drie brieven:

1. Een brief van burgemeester König aan de Commissaris van de Koning (d.d. 23 oktober 2023);
2. Een brief van alle wethouders van de deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel aan de Gedeputeerde Staten van Overijssel (d.d. 30 oktober 2023);

3. Een brief van het college van Deventer aan de Gedeputeerde en Provinciale Staten van Overijssel (verzending na vaststelling).

Beoogd maatschappelijk resultaat

- * Aan de provincie kenbaar maken dat dit niet de wijze is waarop de gemeente met de provincie wil samenwerken.
- * Regie houden op het eigen energiebeleid.
- * De gemeenteraad informeren over het uitvoeren van de moties.

Kader

Motie Terug blaffen naar de provincie/motie van afkeuring (d.d. 11 oktober 2023)

De raad draagt het college van B&W op:

- * Op te komen voor het recht van onze inwoners op een zorgvuldig democratisch proces voor het plaatsen van windmolens en een stevig tegengeluid te laten horen naar de provincie Overijssel.
- * De provincie een brief te sturen waarin de gemeente Deventer uiteenzet hoe het handelen van de provincie de afgelopen periode heeft geleid tot maatschappelijke onrust en een verstoring van democratische besluitvorming. In deze brief aan te geven dat de gemeente Deventer alle middelen zal inzetten om de regie bij de provincie weg te houden of terug te nemen van de provincie Overijssel.

Motie Verzwakking van lokale democratieën door de Provincie Overijssel (d.d. 18 oktober 2023)

De raad verzoekt de burgemeester:

Om de bovengenoemde standpunten van de gemeenteraad van Deventer aan de Commissaris van de Koning voor te leggen.

De raad draagt het college van B&W op:

- * Om de Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten schriftelijk te informeren over de bovengenoemde standpunten van de gemeenteraad van Deventer;
- * Om te beraadslagen en te reflecteren met andere Overijsselse gemeenten omtrent dit onderwerp;
- * De raad proactief te informeren over het verloop van dit onderwerp.

Betrokken partijen en participatie

De brief van de RES West-Overijssel aan de Gedeputeerde Staten van Overijssel (d.d. 30 oktober 2023) is opgesteld in samenwerking met alle wethouders van de deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel.

Argumenten voor en tegen

Met het versturen van de brieven wordt uitvoering gegeven aan 2 moties vanuit de raad.

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

De nota, raadsmededeling en het besluit worden openbaar gemaakt.

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling van deze nota wordt de brief van het college verzonden aan de Gedeputeerde en Provinciale Staten van Overijssel.

De raad wordt geïnformeerd via bijgevoegde raadsmededeling en ontvangt alle brieven als bijlage.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Diverse brieven aan Overijssel inzake wind- en zonbeleid		
Nummer	2023-1031	Portefeuillehouder	Wethouder Walder,
Team	DEV-BLD	Datum	7-11-2023

Inleiding

De provincie Overijssel heeft recentelijk diverse ingrijpende wijzigingen aangekondigd voor het wind- en zonbeleid in de RES-regio West-Overijssel. Deze wijzigingen hebben tot maatschappelijke onrust geleid op onderwerpen waarvoor het al ingewikkeld is om maatschappelijk draagvlak te creëren. Ook heeft het nieuwe beleid concrete gevolgen voor de gemeente Deventer, waaronder het eigen energiebeleid en lokale initiatieven voor zon op veld. De gemeente is vooraf niet gekend in de besluiten van de provincie.

Kader

Motie van 11 oktober 2023 (Regie op windenergie)

De raad draagt het college van B&W op:

- * Op te komen voor het recht van onze inwoners op een zorgvuldig democratisch proces voor het plaatsen van windmolens en een stevig tegengeluid te laten horen naar de provincie Overijssel.
- * De provincie een brief te sturen waarin de gemeente Deventer uiteenzet hoe het handelen van de provincie de afgelopen periode heeft geleid tot maatschappelijke onrust en een verstoring van democratische besluitvorming. In deze brief aan te geven dat de gemeente Deventer alle middelen zal inzetten om de regie bij de provincie weg te houden of terug te nemen van de provincie Overijssel.

Motie Verzwakking van lokale democratieën door de Provincie Overijssel (d.d. 18 oktober 2023)

De raad verzoekt de burgemeester:

Om de bovengenoemde standpunten van de gemeenteraad van Deventer aan de Commissaris van de Koning voor te leggen.

De raad draagt het college van B&W op:

- * Om de Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten schriftelijk te informeren over de bovengenoemde standpunten van de gemeenteraad van Deventer;
- * Om te beraadslagen en te reflecteren met andere Overijsselse gemeenten omtrent dit onderwerp;
- * De raad proactief te informeren over het verloop van dit onderwerp.

Kern van de boodschap

De gemeenteraad heeft op 11 en 18 oktober 2023 de moties aangenomen in het kader van respectievelijk provinciaal wind en zon beleid. Deze moties hebben geleid tot drie brieven die verzonden zijn:

1. Een brief van burgemeester König aan de Commissaris van de Koning (d.d. 23 oktober 2023);
2. Een brief van alle wethouders van de deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel aan de Gedeputeerde Staten van Overijssel (d.d. 30 oktober

2023);

3. Een brief van het college van Deventer aan de Gedeputeerde en Provinciale Staten van Overijssel.

Nadere toelichting

Alle brieven zijn als bijlage toegevoegd.

Burgemeester Deventer

Provincie Overijssel
t.a.v. commissaris van de Koning
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Deventer, 23 oktober 2023

Geachte commissaris, beste Andries,

In de afgelopen maanden heeft de gemeenteraad van Deventer intensief gesproken over de energietransitie en met name de voorgenomen plaatsing van windturbines. De keuze om tot clustering van windturbines te komen, zoals afgesproken in het coalitieakkoord '*Schouder aan schouder*' heeft de discussie in Deventer verder gecompliceerd. De gemeenteraad heeft een motie aangenomen waarin het college de opdracht heeft gekregen het ongenoegen over de koerswijziging inzake 'wind' kenbaar te maken aan het Provinciale Staten en aan het college van Gedeputeerde Staten.

Op 11 oktober jl. heeft het college van GS een voorbereidingsbesluit genomen inzake *Zonneparken in de groene omgeving*. Hoewel de gemeenteraad van Deventer zich terdege bewust is van het feit dat sprake is van een democratisch genomen besluit vindt de gemeenteraad van Deventer dat de provincie Overijssel de autonomie van de gemeente(n) met dit besluit aantast. Dit is vastgelegd in de motie *Verzwakking van locatie democratieën door de provincie Overijssel*, die de gemeenteraad op 18 oktober jl. unaniem heeft aangenomen.

Kort en goed heeft de gemeenteraad mij gevraagd het volgende onder uw aandacht te brengen:

- Gemeenten hebben het recht en de plicht om hun eigen autonomie te verdedigen;
- Het Voorbereidingsbesluit Zonneparken is in strijd met het algemeen belang, aangezien de energietransitie op gemeentelijk niveau in gevaar komt;
- De besluitvormingen tasten de beleidsruimte en autonomie van gemeenten aan;
- De besluitvormingen zijn in strijd met de RES-afspraken over onderlinge samenwerking tussen overheden;
- De besluitvormingen tasten het maatschappelijk draagvlak aan;
- De besluitvormingen getuigen van inconsistentie en oncollegiaal bestuur.

Burgemeester Deventer

Tijdens de behandeling van de motie in de gemeenteraad heeft de gemeenteraad aangegeven te hechten aan een goede en constructieve relatie met de provincie. In een goede en langdurige vriendschap moet het mogelijk zijn om ervaren ongemak te uiten. Als burgemeester van Deventer acht ik het mijn taak en verantwoordelijkheid om het kritische geluid van de gemeenteraad met u te delen en tegelijkertijd in gesprek te gaan en te blijven met u en het college van GS over de vraag hoe we gezamenlijk kunnen blijven werken aan de realisatie van de RES-doelstellingen. Ik zal daartoe van mijn kant het initiatief nemen.

Hoogachtend,

Ron König

Provincie Overijssel
t.a.v. het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 1461
8000 BL Zwolle

Postadres Postbus 100
7730 AC Ommen
Bezoekadres Chevallerastraat 2
7731 EE Ommen
Internet www.ommen.nl
Telefoon 14 0529

Uw kenmerk

Zaaknummer 583927

Behandeld door

Ommen, 30 oktober 2023

Onderwerp beleidswijzigingen wind- en zonne-energie

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

In ons laatst gehouden Bestuurlijk Platform van de Regionale Energiestrategie (RES) West-Overijssel hebben wij besloten u deze brief te sturen naar aanleiding van de voorgenomen beleidswijzigingen ten aanzien van wind- en zonne-energie.

Met deze brief beogen wij onze gevoelens aan u kenbaar te maken. De wijze waarop de voorgenomen beleidswijzigingen tot stand zijn gekomen heeft ons onaangenaam verrast. Het op deze manier samenwerken aan de maatschappelijk urgente energievraagstukken heeft niet onze voorkeur en we zijn dan ook erg ontstemd. Naar onze mening zijn de samenwerkingsafspraken geweld aan gedaan en is de samenwerking binnen de RES geschaad. Aan de vooravond van het vaststellen van de RES 2.0 is de realisatie van de doelstellingen onder druk komen te staan.

Als wethouders van de deelnemende gemeenten in de RES West-Overijssel blijven we ons evenwel inzetten voor de energietransitie als één van de grote maatschappelijke opgaven van dit moment en ook voor een goede onderlinge afstemming én samenwerking. Tot op heden is dit naar onze mening behoorlijk goed gelukt. Deze onderlinge afstemming en samenwerking willen we graag voortzetten ten dienste van de samenleving in dit deel van Overijssel.

De komende periode brengen we zo goed als mogelijk de consequenties van de voorgestelde beleidswijzigingen in beeld en delen we deze bevindingen in het Bestuurlijk Platform. Zoals door gedeputeerde De Bree is aangeboden en door ons wordt gewaardeerd, staat de informatie die hieruit verkregen wordt mede ten dienste van de verdere uitwerking van uw beleid, alsmede het ontwerpen van (een) passende overgangsregeling(en). In het Bestuurlijk Platform zullen we ook het vervolg op de geschade bestuurlijke samenwerking binnen de RES bespreken.

Met vriendelijke groet,

Bart Jaspers Faijer
wethouder gemeente Ommen,

mede namens de wethouders van de deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel,
André Schuurman – wethouder gemeente Dalfsen
Thomas Walder – wethouder gemeente Deventer
Werner ten Kate – wethouder gemeente Hardenberg
Erik Faber – wethouder gemeente Kampen
Marcel Blind – wethouder gemeente Olst-Wijhe
Bart Jaspers Faijer – wethouder gemeente Ommen
Ben Nijboer – wethouder gemeente Raalte
Alwin Mussche – wethouder gemeente Staphorst
Marcel Scheringa – wethouder gemeente Steenwijkerland
Harrie Rietman – wethouder Zwartewaterland
Arjan Spaans – wethouder gemeente Zwolle

i.a.a. Provinciale Staten van Overijssel
Wethouders deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel
Gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de RES West-Overijssel

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-BLD/ 2023-1031
kenmerk

uw referentie

10 november 2023
datum

R.E. Marseille
contactpersoon

wind- en zonbeleid in de RES-regio West-Overijssel
onderwerp

Geacht college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten,

De gemeenteraad van Deventer heeft op 11 oktober 2023 een motie aangenomen waarin de raad zijn ongenoegen uitspreekt over het handelen van de provincie in het energiedossier. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot veel maatschappelijke onrust op een onderwerp waarvoor het toch al heel erg moeilijk is maatschappelijk draagvlak te creëren. Bovendien betekent het handelen van de provincie een verstoring van de democratische besluitvorming in de gemeenteraad. Dit is niet de wijze waarop we als overheden met elkaar om gaan.

Raadsvoorstel college van B&W 30 mei 2023

Op 30 mei 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad van Deventer een raadsvoorstel gestuurd: 'Regie op windenergie/RES/ Energietransitie'. Een lokaal, democratisch proces. Veel inwoners hebben ingesproken en uiteindelijk leidde het debat tot een besluit van onze raad over een zoekgebied voor windenergie. In het debat kan de raad amendementen en moties indienen die betrekking hebben op het onderwerp. Deze kunnen leiden tot aanpassingen van of aanvullingen op het voorstel, wanneer ze bij meerderheid worden aangenomen. En juist hier wringt de schoen: door de verschillende besluiten van de provincie in de afgelopen maanden wordt de raad in haar democratisch recht gehinderd. De gemeenteraad van Deventer voelt zich aan de leiband van de provincie lopen, omdat de raad het voorstel niet naar eigen inzicht kan amenderen zodat het voorstel beter wordt voor de inwoners van Deventer. Ook wordt de autonomie om onze doelstellingen voor duurzame energie te halen eenzijdig beperkt. In de RES is afgesproken dat we gezamenlijke relevante beleidsvorming voorbereiden. Dat is nu niet gebeurd.

Nieuw beleid provincie

De gemeenteraad voelt zich overvallen door het nieuwe beleid van de provincie:

Motie Grip op Wind

Allereerst deze motie. Deze heeft tot gevolg dat initiatieven buiten de clustergebieden van de provincie altijd moet bestaan uit minimaal 4 windmolens. Wanneer de raad dit anders ziet en op het eigen grondgebied andere keuzes wil maken, met draagvlak van omwonenden, dan wordt dat met deze motie geblokkeerd. De raad is niet vrij om zelf te kiezen waar hij, na overleg met en met draagvlak in de omgeving, windmolens wil plaatsen in onze eigen gemeente.

Clustergebied A1-zone

Ook hier geldt dat het clustergebied van de provincie bepaalt waar windmolens in onze eigen gemeente geplaatst kunnen worden. De gemeenteraad had graag zelf dit besluit genomen. Dat besluit had namelijk ook anders uit kunnen pakken zodat op meer plekken windmolens geplaatst kunnen worden.

Met de aanwijzing van het clustergebied A1-zone legt de provincie een enorme druk op specifiek dat gebied in Deventer. Als we naar de totale windopgave kijken voor Overijssel en we weten dat het overgrote deel hiervan binnen de clustergebieden gerealiseerd moet worden, dan maakt de gemeenteraad van Deventer zich daar ernstige zorgen om. U weet ook, het creëren van draagvlak voor windinitiatieven is erg lastig. Als het goede gesprek met de omgeving hierover op lokaal niveau niet meer gevoerd kan worden, is het nog maar de vraag of windprojecten in het clustergebied tot een goed einde kunnen worden gebracht. Immers, het besluit op provinciaal niveau lijkt dan al genomen te zijn.

Zon op veld

Als klap op de vuurpijl besluit u op woensdag 11 oktober 2023 dat er geen zonnevelden meer kunnen worden gerealiseerd en dat de gemeente hier geen eigen beleid op kan voeren. En dat terwijl er meerdere lokale initiatieven zijn die juist bijdragen aan de energietransitie en die nu niet door kunnen gaan. Dit voorbereidingsbesluit was tot het laatste moment geheim, waardoor wij als gemeente, maar ook initiatiefnemers met vergevorderde plannen, hierdoor volledig zijn overvallen. Gemeenten hadden eerder betrokken kunnen worden bij de uitwerking van het provinciaal coalitieakkoord. Deze werkwijze draagt niet bij aan het vertrouwen. Dit beleid heeft grote impact op het kunnen realiseren van het Deventer RES-doel en doorkruist de democratische besluitvorming op ons gemeentelijk niveau. Voor initiatiefnemers van zon op veld projecten ontstaat nu een totaal onduidelijke situatie, aangezien de overgangsregeling nog moet worden uitgewerkt.

De manier van handelen van de provincie heeft ertoe geleid dat op 18 oktober door de gemeenteraad van Deventer opnieuw een motie is aangenomen waarin de raad het volgende vindt:

- Gemeenten hebben het recht en de plicht om hun eigen autonomie te verdedigen;
- Het Voorbereidingsbesluit Zonneparken is in strijd met het algemeen belang, aangezien de energietransitie op gemeentelijk niveau in gevaar komt;
- De besluitvorming tast de beleidsruimte en autonomie van gemeenten aan;
- De besluitvorming is in strijd met de RES-afspraken over onderlinge samenwerking tussen overheden;
- De besluitvorming tast het maatschappelijk draagvlak aan;
- De besluitvorming getuigt van inconsistentie en oncollegiaal bestuur.

Los van deze brief, zal de burgemeester van Deventer deze standpunten overbrengen aan de Commissaris van de Koning.

Samenvattend

Met elkaar werken wij in Deventer aan de energietransitie. Deze zijn vertaald in de RES-doelstellingen. Een opgave waarin ook de provincie haar verantwoordelijkheid heeft. Desalniettemin voelt de gemeenteraad zich door de provincie beperkt in haar beleidsvrijheid en ons vermogen om de RES-doelstellingen voor 2030 nog te gaan halen. Dat laten bovenstaande acties van de provincie zien.

Daarnaast vinden wij het als overheden belangrijk om initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken. Er is niets mooiers dan inwoners die vanuit een intrinsieke motivatie een bijdrage willen leveren aan het halen van de doelen. De recente keuzes van de provincie Overijssel zijn de dood in de pot voor dergelijke initiatieven.

De gemeente zal er alles aan doen om de regie op wind- en zonne-energie hier te houden en dit niet aan de provincie over te laten. Het gaat om onze inwoners, ons grondgebied en ons democratisch en bestuurlijk recht om besluiten te nemen over dergelijk grote en verstrekkende ontwikkelingen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

J.P. Wassens

de burgemeester,

R.C. König